

האדמו"ר מהאלמין
רבי שלום יהודה גראס שליט"א
חיבר למעלה מאלף ספרים על כל מקצועות התורה

זוהר הצלה

חלק כז

ובו שאלות ותשובות לעם ישראל

מבואר בחז"ל גודל מצות תוכחה ומחאה וחיוב הערבות על כל אחד ואחד מישראל למחות ביד עוברי עברה, בכל הש"ס בבלי ירושלמי מדרשים זוה"ק, ספרי הראשונים וגדולי אחרונים. על כן אנו יוצאים בקול קורא למען הצלת עם ישראל, להקים השכינה מעפרא, לפדות נפשינו והגאולה השלימה ברחמים.

אור הזוהר 304 * חשוון תשע"ד

מפעל הזוהר העולמי טל: 0527651911

בעלמא! ונחשב לו כאילו החזיר את העולם לתהו ובהו וגורם עוני בעולם ואורך הגלות! ובתיקון ל' כתב, שהם גורמים עניות וחרב וביזה והרג ואבדון בעולם, וגורמים לרוחו של משיח שילך מהעולם ולא ישוב! (וכן איתא במס' שבת ל"ג [ע"פ הגר"א בתיקון ל']). - היוצא מכל זה שכל מי שאינו לומד את ספר הזוהר הקדוש, הרי גורם לבזה חרב הרג ואבדן לעולם, ואלו עבירות שבין אדם לחבירו שאפילו יום הכיפורים אינו מכפר עליהם, (ס' איפה שלימה). ובאופן כזה אין באפשרותו לקיים עד שירצה את חבירו, מחמת שנאבדו כבר רח"ל. - וכבר יצאו גדולי ירושלים (בראשות כ"ק מרן הגר"ח זוננפלד זצ"ל) וגם הגה"צ חברי הביד"ץ של עדנתו וחתמו בקריאת קודש (תרפ"א, ותרצ"א ותשס"ב-ד) ללמוד את הזוהר הקדוש על הפרשה מידי שבוע, ועל כל פנים דף אחד של זוהר ביום.

על כן אנו קוראים לכל המנהיגים, רבנים וראשי ישיבות שליט"א וראשי כוללים שכל רב וראש ישיבה ראש כולל מגיד שיעור ומשפיע, שינהג ללמוד בכל יום בבית מדרשו עם כל קהילתו לפני התפילה או אחרי התפילה עמוד אחד זוהר, שלוקח רק דקה, לישועת כלל ישראל, וכן כל בחור בישיבה ואברך ככולל ילמוד לפני התפילה או אחרי התפילה עמוד אחד זוהר ביום. וכן המלמדים ילמדו עם תלמידיהם בכל יום עמוד אחד לפני התפילה כמו"ש בוה"ק (פר' וירא קיח), קרוב לימות המשיח אפלו נערים ידעו נסתרות, וז"ל בתרגום ללשון הקודש: אמר להם רבי שמעון: אין רצונו של הקדוש ברוך הוא בזה שיתגלה לעולם כל כך. וכשהיה קרוב לימות המשיח, אפילו נערים שבעולם עתידים למצא נסתרות של החכמה ולדעת על ידו קצים וחשבונות, ובאותו הזמן יתגלה לכל.

בוא וראה מה שאמרו חז"ל בירושלמי על שלמה המלך שהיה קודש קדשים, וטעה ועבר על ציווי התורה של לא ירבה... ובגלל זה נטרד ממלכות: (ירושלמי סנהדרין פ"ב ה"ז): תני רבי שמעון בן יוחי עלה ספר משנה תורה ונשתחט לפני הקב"ה,

אמר לפניו רבון העולם, כתבת בתורתך כל דייתקי שבטלה מקצת בטלה כולה, והרי שלמה מבקש לעקור יו"ד ממני, אמר ליה הקב"ה שלמה ואלף כיוצא בו בטילין, ודבר ממך אינו בטל, עכ"ל. ואם כן אפילו הגדולי ישראל הכי הכי גדולים אין יכולים לבטל אות אחת מן התורה בין תורה שבכתב ובין תורה שבעל פה, ובזוה"ק מצוה אותנו ללמוד זוהר לכל ישראל כדי שנזכה לתשובה אמיתית באהבה תשובה עילאה ונגאל ברחמים, ואם לא שומעים בקול משה רבנו, "אמר ליה הקב"ה שלמה ואלף כיוצא בו בטילין, ודבר ממך אינו בטל". בוא וראה מה דכתבו בזו"ח פ' נח שכל ענין הגאולה והתשובה תלוי על רישי כנישתא, ואם כן, צריכים כולם להורות לישראל שילמדו זוהר הקדוש, כי אנו מאמינים בני מאמינים שמשו רבנו הוא אדון כל הנביאים, ונבואתו אמת, ולא תשתנה לעולם ח"ו. ובזכות התנא האלוקי הרשב"י תעמוד לכל ישראל להושע בכל הישועות והנחמות, ובדא יפקון מן גלותא ברחמי, אכ"ר.

שאלה: למה הרב כותב באופן חמור וקיצוני כל כך, נגד כל הרבנים הגדולים והראשי ישיבות, וארגונים של מחזירי בתשובה? - **תשובה:** הזוהר בפרשת בראשית דף כ"ח: אומר שכל הת"ח שלא רוצים ללמוד זוה"ק הם הולכים נגד משה רבינו. ועיי"ש בביאור המקדש מלך.
שאלה: למה הרב אומר שדווקא הם אחראים על כל האסונות והצרות? - **תשובה:** בתיקוני זוהר תיקון ל' כתוב על מי שלא רוצה שילמדו זוהר הקדוש: "אוי להם שגורמים עניות וחרב וביזה והרג ואבדן בעולם, והרוח הזו שמתלקת היא רוח המשיח".
שאלה: למה יש בחורים שמתקלקלים? - **תשובה:** המהרח"ו כותב בהקדמה לעץ חיים שמי שלא רוצה ללמוד זוה"ק עליהם אמר הפסוק: "יכל

הגבעות המקלקלו" אלו הבחורים התלמידים הקטנים שרואים את מלמדיהם שאינם רוצים ללמוד זוה"ק ותורת הסוד, על פן גבעות אלו נתקלקלו ולבם שרש פורה ראש ולענה ועלתה בהם תלודת טיט ורפש לכפר בהכמת האמת... ואין ספק כי לא יהיה להם חלק בעולם הבא כנזכר בה"ר. ועוד כתב שם, כי הכל תלוי בעסק התכמה הזאת, ומניעתנו מלהתעסק בה היא גורמת אחרו ועכוב בגין בית מקדשנו ותפארתנו.

שאלה: למה גזירת הגיוס באה? ומי אשם בזה? - **תשובה:** כבר לפני מאה שנה בשנת תרע"ד, תחילת מלחמת העולם הראשונה, כבר כתב המקובל האלוקי רבי יהודה פתייה ז"ע שאחרי שנתמעט לימוד הזוהר והקבלה בעולם נגזרו גזירות הגיוס ועוד צרות משונות רח"ל.

שאלה: גזירת הקיצוצים הכלכליים, מי יכול להינצל ממנה? **תשובה:** בזוהר הקדוש כתוב שלפני ביאת המשיח הערב רב יעשה צרות ודוחק גדול ללומדי התורה, ויקח מהם מיסים קשים, ובזוה"ק ברעיא מהימנא כתוב שלומדי הזוהר בהם אין ניסיון, והם נגאלים ברחמים, כי הם אהוביו של מלך מלכי המלכים הקב"ה. ובאמת כבר הרעיא מהימנא [הוא

משה רבנו ע"ה] מצוה אותנו ללמוד זוהר הקדוש דוקא, כי תורת הרש"י מאיר עד סוף הדורות, וצריך ללמוד ללא הפסק ולא לתת מנוחה לקדוש ברוך הוא עד שיגאלנו (זוהר פנחס ר"ט).

אחינו בית ישראל, עת צרה היא ליעקב, ואין לשקוט בעת הזאת, ידוע לכל שאנו נמצאים עכשיו בסוף הגלות, ורוב הסימנים שכתבו חז"ל בעקבתא דמשיחא כבר נתקיימו, וצרות רבות וגזירות קשות פוקדות את ישראל בארץ הקדוש ובעולם כולו, ובפרט הגזירה הנוראה על בחורי ישראל והחינוך הטהור, עם ישראל זקוק לרחמי שמים מרובים, ומן השמים מעוררים אותנו לתשובה, ואין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים. - לכן חובה קדושה על כל אחד ואחד ללמוד פרד"ס בכל יום ויום (האר"ז בלשעה"מ), ובלימוד הזוהר הקדוש יוצא ידי חובת לימוד הקבלה (כף החיים סי' קנ"ה). כי אם מחסרים את חלק הסוד הרי גורמים פירוד ח"ו בעולמות העליונים והרי לימודם פגום, וכפי שנכתב בתיקוני זוהר (תיקון מג) על מי שלא לומד ומי שלא אומר ללמוד, טב ליה דלא אתברי

החובה ללמד את העם דעת

גדלותו של אברהם אבינו שלמרות השגתו הנפלאה בתורה, השאיר גודל התענוג בעסק התורה - השליך תענוג הנפלאה והעצום אחרי גוון, והיה נודד ומשוטט בארץ הפרסם אלקותו ולהרבות עבדיו ולאחזקם על השי"ת ולעשות בזה רצון קונו שידע כל פעול כי אתה פעלתו

הכוונה הוא דצדקתו ותמימתו של אברהם לא היה במה שקיים כל התורה ופיזר הונו ועשרו ועשה אשל אכילה שתייה ולויה, עבור להגדיל התורה ולהאדירה, ולהרבות עבדי השם, דאצל איש כזה שהוא חכם ומבין כאברהם שיוזע פחיתותו ושפלותו ומיעוט ערכו של עולם הזה, ומשיג גדולתו וחשיבותו וגודל ערך מעלות של עולם הבא, מעתה מדוע לא יחליף אלה באלה.

אלא מאחר שהשגות אברהם בתורה היתה גדולה מאד עד שאמרו חכמינו ז"ל (אבות דר"נ פל"ג) ששתי כליותיו היו כמעין הנובע. ומצות תלמוד תורה היא כנגד כולם, ומלבד המצוה אמר החכם 'אין שמחה כהתרות הספק'. והמשורר אמר (תהלים קיט צ"ז) **מה אהבתי תורתך, ו'שש אנכי על אמרתך'** (שם שם קסב), ו'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף' (שם שם עב), מכל שכן מי שזוכה להשיג בתורה השגה נפלאה אין לערוך ואין לשער גודל השמחה וגודל התענוג שיש לו אז. ועם כל זה עבור שראה אברהם שרצון השם הוא שידע כל פעול כי אתה פעלתו, ולא תוהו בראה, וכדי לעשות רצון קונו היה מבלה זמנו והיה מבטל עצמו מת"ת, והשליך תענוג הנפלאה והעצום אחרי גוון, והיה נודד ומשוטט בארץ הפרסם אלקותו ולהרבות עבדיו. בזה היה ניכר תמימתו ואהבתו אשר כמות עזה אל ה' שיהיה לו כח לגבר חיילים נגד יצרו להשליך ארצה, ולאבד עולמו הנצחיי, דהיינו להוסיף בתורה ולקיים הפך בה והפך בה, עבור לעשות רצון קונו.

כוונת הספרי לאהב את השם על הבריות על ידי לימוד התורה ויראה הגם שעל ידי זה תגזול מנפשך להוסיף השגות בתורה

וזה כוונת הספרי ואהבת את ה' אלקיך אהבה על הבריות, דהיינו שתלמוד תורה ויראה להמון עם ה' ותקרבת אל ה' ולעבודתו, ואף שעל ידי כן תגזול את נפשך מלהוסיף השגות בתורה. וזה הוא **בכל נפשך, נפשך דייקא.**

אין לקבל שררה אם אין ראויים לכך

ואיתא בפסיקתא על פסוק (שמות כ"ז) **לא תשא שם אלקיך לשוא, לא תקבל עליך שררה ואין אתה ראוי לכך, ודבר זה שאין הוא ראוי לכך יש לו כמה וכמה סעיפים ופארות.**

המנהיג צריך להיות מחונן במעלות אלו: תלמיד חכם, צדיק, חכם, ירא השם, יהיה לו יד באגדה, להקדיש מזמנו בלימוד התורה עבור בני קהלתו

כי יש שהוא תלמיד חכם וצדיק, אבל ממנו השע אלקים חכמה, ומאחר שאין לו שכל ודעת, איך אפשר שיהיה הוא מנהיג ויהיה סובל דעתו של כל אחד ואחד.

ויש שהוא חכם אבל יראת שמים אין לו, ומתוך שאין לו יראה לא יהיה דבריו נשמעים ואיך יהיה מנהיג.

ויש שהוא ריק מתורה, ויש שאין לו יד באגדה ואמרו באבות דר' נתן (פכ"ט) תלמיד חכם בלא אגדה הוא כאיש מלחמה בלא כלי זיין.

ויש שהוא חושך מיושר, וכל דאגתו הוא להשלים את נפשו ולמלאות כריסו בש"ס ופוסקים ואינו רוצה לבטל אפילו רגע כמימרא. ואם איש כזה הוא מנהיג, הלא צאן קדשים המה שה אובד. וזה הוא ההשתוות, ואהבת את ה' אלקיך ללא תשא כספרי הנזכר לעיל. ואני מזהירך אם אין אתה יודע בעצמך שיש לך כל המידות שהיה לאברהם, דהיינו יראת שמים באמת ופזרן ונדבן

על ידי שמיעת ואהבת תוכחה ששונה בצמא את דבריהם נטהר לבבו - טובה באה לעולם שלא יקופח פרנסתו

מעתי אפשר לומר שזה כוונת המסורה שהתחלנו, **ופי אמלא תוכחות, ואוצרותיהם אמלא, את מספר ימיך אמלא.** ע"י שהוא שומע ואוהב תוכחה, ובאופן זה שיהיה שותה בצמא את דבריהם, גורם ומסבב לו לטהר את לבבו ולמול את בשר ערלת לבבו, ולקבל על עצמו מעתי נעשה ונשמע, ומינה דתו לא יהיה הרעותי את מעשי, משום הכי **ואוצרותיהם אמלא**, מאחר שמעתי שלא נשאר שום דבר שיסבב לו לקפח פרנסתו כי על ידי תוכחה טובה בא לעולם.

על ידי שמיעת התוכחה מתחרט באמת ומקבל גם שילך מעתי בדרך טובים ישיבו לו ימי האבודים

וגם אם כבר הלך בדרך כזה שעל ידי כן נאבדו ממנו ימיו ושנותיו ולא לו יהיה, ע"י אוזן שומעת תוכחת חיים משים אל לבו דברים הנאמרים למעלה, ועל ידי כן מתחרט באמת, ומקבל על עצמו מלבד מה שילך מעתי בדרך טובים, גם לתקן במה שאפשר לו ימים שעברו, ודבר זה יגרום לו שישוב לימי עלומיו והשב ישיב לו את האבידה, וזה הוא ע"י **ופי אמלא תוכחות יזכה לאוצרותיהם אמלא, ולמספר ימיך אמלא**, דהיינו שיהיה לו ממש.

פרק כו

בכלל ג פרט ד וז"ל:

תוכחה מגולה מאהבה מוסתרת

זה גופא שמקבלים תוכחה דברי כבושין וקנטורין ברצון הוא בעצמה ברכה

בראשית (מט כח): **וזאת אשר דיבר להם אביהם ויברך אותם, הקשה רש"י הלא יש מהם שלא ברך אותם אלא קנטורין, ונראה לע"ד ליישב דהנה יש לדייק עוד מאי טעמא אמר וזאת אשר דיבר להם אביהם, היה לו לומר 'אשר אמר להם אביהם'.**

אלא כלפי שאמרו חכמינו ז"ל (תמיד כח) כל זמן שהתוכחה בעולם טובה בא לעולם וחרון אף מסתלק מן העולם. ומי הכריח לראובן ושמעון ולוי שישמעו מאביהם דברי כבושין וקנטורין הלא היה בידם להניחו ולילך ממנו, אלא שמתוך שצדיקים היו ואוהבי מוסר ותוכחה, ושלמה אמר (משלי ט ח) **'הוכח לחכם ויאהבך, ונאמנים פצעי אוהב'** (שם כ"ז ט), משום הכי הטו אזנם לקבל דבריו, מעתי בזה גופו שאמר להם דברי כבושין וקנטורין והם נתרצו באלו וקבלו ממנו, בזה גופא נתן להם טובה וברכה, שהרי ע"י תוכחה טובה בא לעולם וחרון אף מסתלק מן העולם, ואיתא במדרש דבר דבר דברי, מורה על דברי תוכחה ודברי כבושים. וזה היא הכוונה אפשר - **וזאת אשר דיבר להם אביהם, בזה גופו ויברך אותם.**

פרק כז

בכלל ה - הרועים. ובו ג' פרטים:

בפרט א וזה לשונו:

שהיה נדבן בתורתו גם אם על ידי כן יקצר לנפשו

איתה בירושלמי (ברכות פ"א ה"ה) שבקריאת שמע כלולים כל עשרת הדברות. ואהבת הוא נגד לא תשא - ונראה לענ"ד להסביר איזה שייכות והשתוות והתדמות יש לואהבת ללא תשא. דהנה איתא (בספרי ואתחנן פ"א לב) **ואהבת את ה' אלקיך** (דברים ו ה) 'אהבהו על הבריות כאברהם אביך'.

מפיהו וגו', ואז כהנים לא אמרו איה ה' (ירמיה ב ח). ושנית רמיא על כל מנהיג וצדיק האמת שיתפלל על דורו שיטיבו מעשיהם ודרכיהם כמאמר חכמינו ז"ל (סוף פ"ק דסוטה יד.) על פסוק (ישעי נג ב) בעד פושעים יפגיע, ואז מנהיגי ישראל העלימו עיניהם מאנשי דורם, שנאמר (איכה א ו) שריה כאילים, ראשו של זה בצד זנבו של זה (שבת קט"ו).

וכן מפרש בספר (כלי חמדה) על פסוק ישעי' (נה ו) דרשו ה' בהמצאו, ומה יהיה הדרישה, רבונו של עולם סבב סיבות שיעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו. וכהנים שנאותו דור לא די שלא הדרכו ולא הוכיחו, וגם לא התפלל שישונו מדרכם הרע, אלא גם החטיאו אותם כדכתיב (איכה ד יג) מחטאות נביאיה עונות כהניה. והן הנה שלש בכיות בכו תבכה ודמעתה על לחיה משום אין מנחם - בהדרכה שלא הדרכו את דורם לטוב. רעיה בגדו מלהתפלל עבורם, היו לה לאויבים, שגם החטיאו אותן.

כל שלש הבכיות יש לבכות גם עכשיו כי ג' מניעות הנוכח לעיל עדיין בעיצומם ולכן אין ביהמ"ק נבנה, ולכן ציון במר תבכה גם עתה

ויומתק דבר זה יותר למה דאיתא במדרש (איכ"ר א כב) על פסוק (איכה א ב) ודמעתה על לחיה, אלו הכהנים כמו לחיים והקיבה. וכלפי שאמרו חכמינו ז"ל (יר' יומא פ"א ה"א) 'כל דור שלא נבנה בימיו כאילו נחרב בימיו', דמאחר שלא זכו ולא ראו בית המקדש בנוי בימיהם על כרחך מוכח שאוחזין מעשה אבותיהם בידיהם, אותן מעשים ועונות שגרמו אז להחריבה, דאם לא כן מי חשיד קוב"ה חס ושלוש דעביד דינא בלא דינא, על כן לעת כזאת שנתקיים בנו (עמוס ח יא) הנה ימים באים לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר ה', והנביאים מתעים את עמי ונושכים בשיניהם וקראו שלום וראשיה בשוחד ישפוטו וכהניה במחיר יורו. על כן ציון במר תבכה [הלא כל אלה שלש בכיות גם עתה יש לנו לבכות כי באמת הקדוש ברוך הוא לא טעה באברהם אבינו וזרעו, שהעיד עליו הפסוק (נחמיה ט ח) 'ומצאת את לבבו נאמן לפניך'. וגם עתה בדור היתום האחרון הזה הגם שעברו עלינו קרוב ל"ח מאות שנה שאנו מפוזרים בין העמים כשה אובד ואין דורש ואין מבקש, עם כל זה אום אני חומה חבוקה ודבוקה בר, וגחלתו של אברהם אבינו לא נכבה לגמרי בלב כל אחד ואחד מבניו, ועיקר סיבת הדבר שהדור הוא דור עני בתורה ובמעשים הוא רק משום כי אין עוזר].

מנהיגי האמת שרצונם למסור גופם כבודם וממונם כדי להדריך את ישראל הם מעט מן המעט, ועדת ה' כצאן בלי רועה כי חסר להם המעלות שהמנהיג צריך להיות מחונן בהן, ולכן עם ה' צאן קדשים לבו

מנהיגי האמת שרצונם למסור גופם וכבודם וממונם עבור להדריך ולזכות את ישראל רק לכבוד שמו יתעלה. הן המה מעט מזעיר, ועדת ה' המה כצאן בלא רועה, שזה שאמרו חכמינו ז"ל (סוטה כב.) על פסוק (משלי ז טו) כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה, 'לא הגיע להוראה ומורה'. יש בזה כמה וכמה מדרגות. יש לא הגיע להוראה כפשוטה, שלא יגע עצמו מעולם בתורה ואינו יודע בטיב גיטין וקידושים. ויש שלא הגיע להוראה מחמת שיראת שמים אין לו. ויש שלא הגיע להוראה שאין לו יד באגדה, ואינו יודע להמשיך לב ההמון בנחת, ובדברי ריצוי ובחכמה כראוי. ובין כך ובין כך עם ה' צאן קדשים לבו ולאכלה, והמה כיתומים בלי אב.

ציון במר תבכה על כך, מתי אבא באיזה זכות לראות פני אלקים, טובים היו לי חללי חרב שרק גופו מת ולא נשמתו, אבל בדור הזה כלה לגמרי הגוף והנפש

ויש מקומות בעוונותינו הרבים תחת אשר יהיה המנהיג מגודרי גדר ועומדי בפרץ, ועוצר ועוזב לחזק בדקיה של תורה, הוא

בתורתו עד שלא איכפת ליה לבלות זמנו זמן זמנים טובא עבור לקדש שמו ולהגדיל התורה, יותר טוב שלא תקבל עליך שררה.

אברהם מסר שמו - שהיה יכול להשיג אם היה מתבודד להשלים נפשו היה מתפרסם ומתגדל שמו בעולם, ולא חש לקטנות שמו ולכבודו בעשיית הנפש בחרן ולימוד עם הקטנים, רק מסר שמו על קדושת השם לעשות רצון הבורא שידע כל פעול שה' פעלו

ובזה יש לפרש כוונת לשון המדרש (ילק"ש תרנ"ג) איש יהודי היה וגו' (אסתר ב ה) מלמד שהיה שקול כאברהם דכתיב ביה (בראשית יח יח) ואברהם היו יהיה, אברהם מסר שמו על קדושת השם אף מרדכי כן.

הכוונה דהנה אברהם שהיה גדול בתורה כל כך שהיה שתי כליותיו כמעין הנובע, עד שהשיג בחכמתו לקיים כל התורה עד שלא נתנה, מעתה אם לא היה מבלה זמנו לילך מעיר לעיר, וגם לעשות אשל, ולעשות נפש בחרן וללמוד עם קטנים ממנו, אלא היה מתבודד להשלים נפשו, עד היכן היה מגיע מדרגתו והשגתו, ואיך היה מתפרסם ומתגדל "שמו בעולם. אבל משום שידע שרצון הבורא הוא שידע כל פעול מי פועלו ולא לתוהו בראה, לא חש לכבודו ולקטנות שמו, ועשה מה שעשה. וזה הוא אפשר כוונתו "מסר שמו על קדושת השם" שמו דייקא.

המנהיג האמיתי אומר שאינו חפץ אך ורק לעשות רצון קונו. סמיכות המשנה באבות הוי מתלמידיו של אהרן אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, למרות שעדיין לא השלים עצמו בתורה ומאבד על ידי כן את שמו, כי מי שמניח מדותיו של אהרן בעבור השלמת נפשו והגדלת שמו, נגיד שמיא אבד שמיא

וזה אפשר נמי כוונת המשך שני משניות באבות (פ"א מ"ב) 'הוי מתלמידיו של אהרן אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, ואם יסיתך יצרך שלא לעשות כן משום שלא תבלה זמנך לריק ללמוד עם המון שהמה קטנים ופחותי ערך, הלא אדם קרוב אצל עצמו וחייך קודמין, הלא עדיין לא השלמת את עצמך בתלמוד בבלי וירושלמי, וספרא, וספרי, וזוהר, וכתבי האר"י, הלא בדרך זה אתה מאבד את שמך. משום הכי אמר התנא (מ"ג) 'נגד שמא אבד שמיא, מי שמניח לעשות כעובדי דאהרן ואינו רוצה לקרב הבריות ולהדריכם לתורה, עבור שמתוך כך ירויח שיגדיל "שמו", יהיה שכרו אבד שמיא, אבל המנהיג האמת אומר כלום אני חפץ אלא לעשות רצון קוני.

פרק כח

בכלל ה פרט ב וז"ל:

החיוב שרמיא על מנהיג אמת לעשות

שלש הבכיות באיכה, על שהמנהיגים פשעו בשלש אלה:

א. לא הדרכו ולא הוכיחו.

ב. לא התפללו שישונו מדרכם הרעה.

ג. החטיאו אותם.

איכה סימן א' פסוק ב': "בכו תבכה בלילה ודמעתה על לחיה אין מנחם לה מכל אהביה כל רעיה בגדו בה היו לה לאויבים", וצריך להסביר אריכות וכפל הלשון, שלש בכיות ושלש קובלות.

חיוב על מנהיג אמיתי:

א. להורות לעם ה' דרך ה'.

ב. להתפלל על הדור שיטיבו מעשיהם ודרכיהם.

ואפשר לומר משום שעל שבט כהנים רמיא להורות לעם ה' דרך ה' כדכתיב (מלאכי ב ז) שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו

מנהיג רע רועה עצמו למלא בטנו עבור פרנסתו וכבודו, ונזהר מלהוכיח בדברים החמורים, ותוכחתם הוא לפי הזמן והמקום לעשות כרצון איש ואיש, מפני שירא לנפשו פן יקופח שמו כבודו ופרנסתו

אבל יש מנהיגים ורועים שהמה רק רועים לעצמם עבור פרנסתם למלאות בטנם ועבור כבודם, ועם עדת ה' המה כצאן בלא רועה. ועבור שעיקר התמנותם הוא רק עבור להרבות הון וכבוד, שוקלים בפלס כל דיבור ודיבור מדברי תוכחתם לפי הזמן, ולפי המקום, כדי לעשות כרצון איש ואיש.

המנהיגים מתעים את העם ואינם מוכיחים אותם על העבירות החמורות שגורמים קיצור ימים חס ושלוש ומניעת הפרנסה

במקום שחילול שבת מצוי, מוכיח שילמדו תורה ויתנו צדקה. ובמקום שבילדי נכרים ישפיקו ומגדלים בניהם לחבק חיק נכריה ותורה מונחת בקרן זיוות, לא די שאינם מוכיחים, על זה הס מלהזכיר, למרות בתוכחתו עיני כבודם של הקצינים והנגידים וגם מחנפים להם. ומכל שכן שלא יוכיח בענין שמירת נדה שהוא דת משה, ובעניני צניעות, פריצות הנשים, ובעניני גילוי שער ראש, שהוא דת יהדות. ומכל שכן וקל וחומר שלא יוכיח מעניני שינוי השם, שבושה היא אם בשם ישראל יכונה בביתו, מכל שכן ברבים, שיקרא שמואל, אברהם, שמעון, שרה, רבקה רחל, עבור שירא לנפשו שיכול לבוא לו מזה קפוח בענין פרנסתו או כבודו.

פקח עיניך וראה איך מאשריך מתעים וצופיו עורים. התורה אמרה (ויקרא י"ח ה) **וחי בהם** ושהותר עבור פקוח נפש לחלל שבת שהוא חיוב סקילה, אפילו יש כמה וכמה ספיקות אם חי הוא. וגם אם רק חיי שעה יחיה. והקדוש ברוך הוא אמר ליחזקאל (ג' י"ג) **צופה נתתיך**, ורשע אם בעונו ימות, ואתה לא הזהרתו, דמו מידך אבקש. ראה ודן קל וחומר, אם המנהיג היה מוכיח על כל הדברים האלו, דהיינו שיעשו מקוה, ושנשים יזהרו מאד מאד בנפשם על שמירת נדה, ויאמר להם בפה מלא שלא יגרמו שיכרתו ימיהם וימי בעליהם עבור זה, כי עונש עון נדה הוא כעונש של אוכל ביום כיפור. והיה מזהיר אותם שלא ילכו בגילוי שער, אלא ישמרו דת יהדות כראוי. ויעשה כמו שנצטוו מה' (ישעי' נח א) 'קרא בגרון אל תחשך', ומוורא לא יעלה על ראשו, ויפרש להם שפריצות זו לגלות שער ראשם מביא חס ושלוש רעה בענין הפרנסה, ועל הבעל, ועל הבנים, כי כן הוא בזוהר (פ' נשא, ח"ג קכא). **וגם יאמר להם גדלו בניכם על ברכי התורה והיראה, ועבור זה תזכו לברכת התורה, למען ירבו ימיכם וימי בניכם, וחס ושלוש מכלל הן נשמעו לא.**

המנהיגים גם אין מזהירין את העם על שמירת שבת שע"י חילולה נותנים כח לעמלק, ועל חילול השם שדוחה מאה פרנסות, שהיא העבירה החמורה בתורה

וגם היה מזהיר אותם על שמירת שבת שלא יחלוהו, כי עבור חילול שבת נותנים כח לעמלק, שהוא מעולם רצועה מרדות רחמנא ליצלן. ובפרט חילול השם, היא יותר גדולה מכל עבירות, והיא החמורה שבארבע חלוקי כפרה, וחילול השם אחת דוחה מאה פרנסות, ולמה יאמרו הגוים איה אלהיהם, ואיה תורתם, הלא עם ה' אלה ובני אל חי נקראים, וגוי קדוש, ובנים לה'.

ראה מה שכתב המחבר בזמנו על גדול חילול התורה וחילול ה', ואנו בזמנינו מה נענה אבתריה בענין עזיבת התורה של כלל ישראל והתדמותן לגויי הארץ

ועתה שמארצו יצאו, עברו תורתו והפרו ברית, שהרי כל עניני מסחר, וכל החנויות המה ביום שבת קודש כבששת ימי המעשה, היש חילול השם גדול מזה. וגם מדוע עוזבים מנהגי אבותיהם לעשות כל התדמות כדי לקרב עצמם לאומות העולם ולקנות אהבתם, ועוברים על בחוקותיהם לא תלכו, ובאמת אין תוכחה מכמה מנהיגים על זה.

מהמהרסיס ומהמחבלים להחליף ולשנות. מתי אבוא ואיזה זכות יעמוד לי ואראה פני אלקים, לבי לבי על חלליהם, מעי מעי על חלליהם, וירושלים תתן קולה [בראותה האמת נעדרת, ועזיבות התורה והיראה, והתערבות והתקרבות והתדמות לאומות העולם בכל ענינים. והתגברות בעלי הלשון ואפיקורסות ובעלי הזרוע] הלא טובים היה לי חללי חרב מחללי רעב כאלו לשמוע דבר ה' (עיני הגהות אשר"י סוף פרק ג' מ"ק), רבינו גרשון נתאבל על בנו כשהמיר רחמנא ליצלן דתו י"ד יום, קול וחומר לשכינה ארבעה עשר יום (ב"ב קיא), דכשהוא חלל מחללי חרב רק גופו מת ולא נשמתו, שהרי אמונה היה לו והאמין בה' ואמר שמע ישראל בעת הפרדו מעולם הזה. אבל בעוונותינו הרבים בדור היתום הזה שעוזבים התורה ומחבקים חק נכריה, ובילדי נכרים ישפיקו שהיא גורמת לשרש כל עיקרי אמונה, ועל ידי כן זרעו של אברהם איבנו ר"ל כלה לגמרי גוף והנפש.

האמונה שכל הדברים המתרגשים בעולם הם רק בהשגחה עליונה שהוא מעיקרי יסודות הדת נשכח מישראל, ועל ידי כן פגה התורה חס ושלוש והולכים בשריות לבם לעשות מה שלבם חפץ

מה לי לפורטם ולהזכיר שמם, הלא בכמה וכמה מקומות אשר ע"י לימוד חכמות חיצוניות אבדה אמונה ונשכח מישראל שעניני ה' משוטטות בכל הארץ, וכל הדברים המתרגשים בעולם המה רק בהשגחה העליונה של גדול העצה ורב העלילה שהיא אחת מעיקרי ויסודות הדת, וסוברים ההמון שעולם כמנהגו נוהג, דודר זה גורם שתפיג תורה חס ושלוש, ורשות נתונה לכל אחד לילך בשרירות לבו ולעשות מה שלבו חפץ. אוי לעינים שכך רואות, ועל מי לנו להשען רק על איבנו שבשמים שהבטיח לנו בתורתו כשיבוא זמן כזאת כי יראה כי אזלת יד (דברים לב לו) כמאמר חכמינו ז"ל (סנהדרין צ"ג). רבו האפיקורסים והמוסרים ונתמעטו תלמידי חכמים כאלו המחזיקים ידי ישראל להחזירן למוטב, אז כי ידין ה' עמו ועל עבדיו יתנחם.

פֶּרֶק כֶּט

בכלל ה פרט ב וז"ל:

המנהיג האמיתי הוא זה שמשליך אחר גווי כבודו ופרנסתו שיש לו מהמנהיגות, והעיקר אצלו לקרב לב בנים לאביהם שבשמים, להרבות עבדי השם, להגדיל תורה ולהאדירה, מרבה בתפילה שופך דמעות לפני ה' שיהיו דבריו נשמעים, ויתן לו השכל ומדע איך להדריך את העם

שמות סימן כ' פסוק ג': **לא יהיה לך אלקים אחרים על פני, אמרו במדרש** (ילק"ש יתרו, רפ) אלו המאחרים הטובה שלא תבוא. ונראה לענ"ד לפרש הכוונה, דהנה ידוע כל מנהיג ודיין ושופט נקרא בשם אלקים, אשר ירשיעון אלקים (שמות כב ח), והגישו אדוניו אל אלקים (שם כא ו), ואם המנהיג הוא מנהיג האמת, דהיינו שמשליך אחר גווי כבודו ופרנסתו שיש לו מהתמנותו, ועיקר אצלו הוא לקרב לב בנים לאביהם שבשמים, ולהרבות עבדי השם, ולהגדיל התורה ולהאדירה, ומרבה תפילות ובקשות, וגם שופך דמעות עבור ענין זה שיזכהו ה' שיהיה דבריו נשמעים, ושיתן לו שכל ומדע האיך ידריך עם ה'. **ועל דרך זה הם כל תוכחותיו ודרשותיו.** ובכהאי גוונא אמרו חכמינו ז"ל (שלה"ה שער האותיות ערך לב טוב) **דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב. וגם כן אמרו חכמינו ז"ל** (תמיד כח). כל זמן שיש תוכחה בעולם טובה בא לעולם, וחרון אף מסתלק מן העולם.